

R O M Â N I A
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Cabinetul Președintelui

Str. Batiștei, nr.25, sector 2, București
Tel: 021-310.38.86, Fax: 021- 310.36.16
e-mail: presedinte@scj.ro
Operator de date cu caracter personal / Autorizația nr. 17503

Nr. 147 din 27.02.2019

Domnului **VICTOR CIORBEA**

AVOCATUL POPORULUI

Stimate domnule Avocat al Poporului,

Ca răspuns la adresa dumneavoastră nr. 2643 din 18 februarie 2019, prin care ați solicitat Înaltei Curți de Casație și Justiție relații referitoare la:

- dispozițiile legale care au stat la baza constituirii completurilor de 3 judecători în cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, cuprinse în Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- punctul de vedere asupra constituționalității compunerii completurilor de 3 judecători din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- competența materială a completurilor specializate înființate la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și procedura legală și concretă de constituire a acestora;
- modalitatea de alcătuire a completurilor civile, penale și de contencios administrativ și fiscal înainte și după intrarea în vigoare a Legii nr. 255/2013;
- impactul asupra activității instanței supreme în ipoteza declarării ca neconstituționale a procedurii de constituire a completurilor de judecată raportat la necesitatea respectării dreptului persoanelor la un proces echitabil;

vă comunicăm următoarele :

1. Potrivit art. 52 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare :

”Colegiile de conducere stabilesc compunerea completelor de judecată la începutul anului, urmărind asigurarea continuității completului. Schimbarea membrilor completelor se face în mod excepțional, pe baza criteriilor obiective stabilite de Regulamentul de ordine interioară a instanțelor judecătorești”

Legea nr. 304/2004 nu prevede o procedură specială, derogatorie de la dispozițiile art. 52 în cazul Înaltei Curți de Casație și Justiție, art. 31 alin. (1) și alin. (2), care se regăsește în cuprinsul Capitolului I, Secțiunea a 4-a, al acestei legi, reglementând numai numărul judecătorilor care intră în alcătuirea completurilor de judecată ce funcționează în cadrul celor 4 secții ale instanței supreme, iar nu și modalitatea de desemnare a acestora.

Astfel fiind, în aplicarea dispozițiilor art. 29 alin. (1) lit. a) și lit. f) din Legea nr. 304/2004, potrivit căroră Colegiul de conducere *aprobă Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă* al Înaltei Curți de Casație și Justiție și, respectiv, *exercită alte atribuții prevăzute* în acest regulament, prin raportare la cadrul legal general oferit de prevederile art. 52 alin. (1) din aceeași lege, au fost adoptate, la nivelul legislației secundare, norme interne prin care s-a prevăzut modalitatea concretă de constituire a completurilor care funcționează în cadrul celor 4 secții ale instanței supreme.

Dispozițiile regulamentare în temeiul căroră au fost constituite completurile de judecată de 3 judecători din cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție se regăsesc în cuprinsul art. 32 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a instanței supreme, potrivit căroră *”Președinții de secții stabilesc judecătorii care compun completele de judecată din cadrul secțiilor, transmit spre aprobare Colegiului de conducere compunerea completelor de judecată din cadrul secțiilor și programează ședințele acestora”* [dispoziții similare regăsindu-se în cuprinsul ar. 24 alin. (1) lit. b) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, potrivit căroră președintele secției *”propune colegiului de conducere înființarea și desființarea, compunerea și configurarea completelor de judecată, urmărind asigurarea continuității acestora”*].

Această atribuție a președintelui este firească, având în vedere că, potrivit dispozițiilor art. 31 alin. (2) lit. a) din Regulament, președintele organizează, îndrumă și controlează activitatea secției, răspunzând de buna desfășurare a activității de judecată a secției pe care o

conduce. În îndeplinirea acestor atribuții, președintele secției Înaltei Curți de Casație și Justiție are în vedere, pe de o parte, asigurarea continuității completului de judecată, iar pe de altă parte, criteriile ce țin de eficientizarea și echilibrarea activității în cadrul secției pentru realizarea unei justiții de calitate. Spre exemplu, la promovarea unor noi colegi judecători, se poate propune ca aceștia să fie incluși în completurile existente alături de judecători cu vechime, în vederea însușirii practicilor judecătorești și administrative ale secției respective.

În aplicarea prevederilor art. 52 alin. (1) din Legea nr. 304/2004, potrivit art. 19 lit. a¹) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Colegiul de conducere aprobă numărul și compunerea completurilor din cadrul secțiilor, iar în Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești¹, această atribuție a Colegiului de conducere este prevăzută de dispozițiile art. 19 alin. (1) lit. h).

Astfel, compunerea completurilor de judecată se aprobă anual de Colegiul de conducere al Înaltei curți de Casație și Justiție, păstrându-se, de regulă, în fiecare an, compunerea avută în anii anteriori. Aceasta, pentru a se asigura continuitatea completului în soluționarea cauzelor ce i-au fost repartizate în mod aleatoriu.

Schimbarea compunerii completurilor de judecată are loc atunci când se impune, de regulă, urmare a apariției unei modificări în ceea ce privește schema de personal (pensionare, promovare, detașare etc.) sau a unei situații de imposibilitate de prezentare. În aceste situații, Colegiul de conducere este cel care aprobă modificarea compunerii completurilor în cauză, la propunerea *președintelui de secție*, conform dispozițiilor art. 32 din Regulamentul de organizare și funcționare administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție și art. 24 alin. (1) lit. b) din Regulamentul de ordine interioară a instanțelor².

Prin urmare, prin reglementarea în cuprinsul Regulamentelor a procedurii privitoare la alcătuirea completurilor de 1, 2 sau 3 judecători nu se adaugă la dispozițiile legii, ci se detaliază această procedură, avându-se în vedere atribuțiile celor implicați.

Spre deosebire de completurile de 5 judecători, pentru care art. 32 din Legea nr. 304/2004 prevede în mod expres tragerea la sorți, în cazul completurilor din cadrul secțiilor se procedează la desemnarea prin tragere la sorți a membrilor acestora doar în situația de

¹ Art. 19 alin. (1) : *Colegiul de conducere îndeplinește următoarele atribuții referitoare la problemele generale de conducere a instanței*

h) stabilește, la începutul anului, compunerea completelor de judecată și, acolo unde este cazul, asistenții judiciari ce fac parte din aceste complete, urmărind asigurarea continuității acestora

² Art. 24 alin. (1) : *Președintele secției organizează activitatea administrativ-judiciară a secției, având următoarele atribuții:*

b) *propune colegiului de conducere înființarea și desființarea, compunerea și configurarea completelor de judecată, urmărind asigurarea continuității acestora*

excepție prevăzută de dispozițiile art. 31 alin. (3) din Legea nr. 304/2004, potrivit căroră *”Dacă numărul de judecători necesar formării completului de judecată nu se poate asigura, acesta se constituie cu judecători de la celelalte secții, numiți, prin tragere la sorți, de către președintele sau unul dintre cei 2 vicepreședinți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție”*.

2. În ceea ce privește problema ”constituționalității compunerii completurilor de 3 judecători la instanța supremă prin prisma considerentelor Deciziei nr. 685 din 7 noiembrie 2018”, arătăm următoarele:

Decizia nr. 685 din 7 noiembrie 2018, după cum este bine cunoscut, a fost pronunțată de Curtea Constituțională în soluționarea conflictului juridic de natură constituțională dintre Parlamentul României, pe de o parte, și Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, conflict născut, în esență, din modul de interpretare și aplicare de către Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Colegiul său de conducere, a dispozițiilor art. 32 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, ulterior modificării lor prin art. 72 pct. 9 din Legea nr. 255/2013 și prin art. I pct. 17 din Legea nr. 207/2018.

Analiza realizată de Curtea Constituțională în considerentele acestei decizii a fost, prin urmare, circumscrisă modului de constituire a Completurilor de 5 judecători - formațiuni de judecată specifice exclusiv instanței supreme și care beneficiază de o reglementare specială.

Extinderea considerentelor acestei decizii în ceea ce privește o analiză a constituționalității modului de constituire a altor formațiuni judiciare (în cazul de față, a completurilor de 3 judecători ale instanței supreme) este improprie și, în cele din urmă, imposibil de realizat, din următoarele motive:

- în Decizia nr. 685/2018, Curtea Constituțională a avut în vedere o realitate legislativă [stabilită de dispozițiile art. 32 alin. (4) și alin. (5) din Legea nr. 304/2004] specifică completurilor de 5 judecători ale Înaltei Curți de Casație și Justiție. Argumentele Curții Constituționale privesc prin urmare, circumstanțele unei anume situații de drept, care nu pot fi extinse prin analogie altor situații;
- referirile făcute de Curtea Constituțională la obligația constituirii aleatorii a completurilor de judecată, făcute în cuprinsul considerentelor Deciziei nr. 685/2018, nu pot fi desprinse de contextul problematicii avute în vedere de instanța constituțională, în caz contrar, ajungându-se la situația extinderii acestei obligații dincolo de limitele avute în vedere de legiuitor. Or, Decizia nr. 685/2018 nu poate fi interpretată într-un sens care să permită utilizarea ei drept temei pentru crearea, dincolo de prevederile

legale, a unei obligații de constituire în mod aleatoriu a altor completuri decât cele de 5 judecători, pentru care există o prevedere legală expresă în acest sens.

Potrivit dispozițiilor art. 32 din Legea nr. 304/2004, completurile de 5 judecători funcționează în afara secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție și se compun din judecătorii secțiilor acesteia, în funcție de specializarea lor. Desemnarea judecătorilor în completurile de 5 se face anual prin tragere la sorți dintre toți judecătorii în funcție, inclusiv cei cu funcții de conducere (președintele, vicepreședinții și președinții secțiilor). Așadar, aceste completuri au o compunere care se schimbă anual, iar desemnarea membrilor se face prin tragere la sorți, existând o prevedere expresă în acest sens, prevedere care nu se aplică în cazul celorlalte completuri de judecată, ce funcționează în cadrul secțiilor (completuri de 3, 2 judecători sau unic judecător).

Astfel, având în vedere specificul completurilor de 5 judecători, care funcționează în afara secțiilor Înaltei Curți, și în care nu este obligatorie și nici necesară includerea tuturor judecătorilor secțiilor, tragerea la sorți prevăzută de art. 32 din Legea nr. 304/2004 constituie modalitatea de desemnare aleatorie a judecătorilor ce urmează să facă parte din compunerea anuală a acestor completuri. În cazul completurilor de judecată din cadrul secțiilor nu este nevoie de o modalitate similară de desemnare a judecătorilor, de vreme ce toți judecătorii în funcție din cadrul secțiilor vor face parte din compunerea acestor completuri, iar regula este aceea a menținerii continuității completului de judecată, conform art. 52 din Legea nr. 304/2004.

Prin urmare, niciunul din argumentele reținute de Curtea Constituțională în Decizia nr. 685/2018 nu poate constitui temei pentru a concluziona în sensul unei posibile neconstituționalități a modului de constituire a completurilor de 3 judecători, care sunt supuse, din punct de vedere legal, unui alt regim juridic [reglementat de dispozițiile art. 52 alin. (1) din Legea nr. 304/2004] și care a făcut, de altfel, în timp, obiectul mai multor analize de constituționalitate, Curtea Constituțională apreciind, în repetate rânduri, că dispozițiile art. 52 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 sunt constituționale³.

De aceea, faptul că, în acord cu dispozițiile art. 52 alin. (1) din Legea nr. 304/2004, membrii completurilor din cadrul secțiilor sunt desemnați de către Colegiul de conducere al instanței supreme nu poate fi apreciat ca fiind în vreun fel în contradicție cu principiile

³ A se vedea, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 741 din 13 septembrie 2007, publicată în M.Of. nr. 705 din 18 octombrie 2007 sau Decizia Curții Constituționale nr. 1.147 din 15 septembrie 2009, publicată în M. Of. nr. nr. 712 din 22 octombrie 2009. Trebuie menționat că în ambele decizii punctul de vedere al Avocatului Poporului a fost în sensul constituționalității prevederilor criticate.

constituționale, în acest caz, neexistând argumente obiective pentru a pune sub semnul îndoielii imparțialitatea de care trebuie să se bucure o instanță, în sensul art. 6 alin. (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Prin urmare, nu se poate discuta de o conduită a Înaltei Curți de Casație și Justiție contrară unei norme primare, pe de o parte, și nici de arogare de către Colegiul de conducere a unor competențe ce aparțin completurilor de judecată, pe de altă parte, cum a reținut Curtea Constituțională prin Decizia nr. 685/2018, adică a unor puteri juridice prin care se realizează funcția jurisdicțională a instanței supreme.

În jurisprudența sa, Curtea de la Strasbourg a reținut faptul că *"în scopul articolului 6 § 1 (art. 6-1), imparțialitatea trebuie să fie apreciată conform unui demers subiectiv, încercând de a determina convingerea personală a unui anumit judecător cu o anumită ocazie, și de asemenea un demers obiectiv care face să se asigure că el oferă garanții suficiente pentru a exclude în această privință orice dubiu legitim"*⁴

Cum componenta subiectivă a analizei imparțialității completurilor de 3 judecători nu se impune a fi analizată din perspectiva obiectului problematicii de față, rămâne de interes componenta obiectivă.

Asupra acestei componente, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că *"ea constă în determinarea dacă independent de comportamentul personal al judecătorului, anumite fapte verificabile permit de a suspecta imparțialitatea acestuia. În această privință, chiar și circumstanțele pot avea importanță. Trebuie să pornim de la încrederea pe care trebuie s-o inspire tribunalele unei societăți democratice justițiabililor, începând, în domeniul penal, de la acuzați"*⁵ ... *"Reiese deci că pentru a se pronunța asupra existenței, într-o cauză dată, a unui motiv legitim pentru a suspecta lipsa imparțialității unui judecător, viziunea acuzatului se ia în considerare, dar nu are un rol decisiv (hotărârea Piersack din 1 octombrie 1982, seria A nr. 53, pag. 16, § 31). Elementul determinant constă în a ști dacă temerile interesatului pot fi considerate ca fiind justificate în mod obiectiv"*⁶.

Or, în condițiile în care cauzele care intră în competența completurilor de 3 judecători sunt repartizate aleatoriu, în sistem informatizat, desemnarea judecătorilor care fac parte din aceste completuri, prin hotărârea Colegiului de conducere, nu poate constitui, în sine, un

⁴ A se vedea, printre altele, hotărârea Cubber din 26 octombrie 1984, seria A nr. 86, pag. 13-14, § 24.

⁵ Hotărârea din 24 mai 1989 pronunțată în Cauza Hauschildt împotriva Danemarcei, § 48.

⁶ Ibidem

motiv care să justifice în mod obiectiv eventuale temeri privitoare la imparțialitatea instanței.⁷

Pe de altă parte, astfel cum a reținut și Curtea Constituțională în Decizia nr. 685/2018, *cu referire la imparțialitatea obiectivă a tribunalului, unele împrejurări sau fapte ce se pot verifica autorizează a pune în discuție imparțialitatea lor și vizează în special legăturile ierarhice sau de altă natură între judecător și ceilalți participanți la procedură, astfel încât trebuie demonstrat de la caz la caz, dacă o relație de asemenea natură sau grad indică lipsa de imparțialitate a tribunalului.* Din aceste considerente rezultă că, pentru a discuta despre lipsa de imparțialitate a tribunalului (completului) trebuie să existe astfel de legături care să afecteze imparțialitatea acestuia. Totodată, trebuie să fie dovedit, de la caz la caz, dacă existența unor astfel de legături ar afecta imparțialitatea tribunalului/completului. Or, așa cum s-a arătat la primul punct, președintele secției propune Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție compunerea completurilor de judecată în funcție de criterii ce țin de eficiență și buna desfășurare a activității de judecată. Mai mult, Colegiul de conducere are posibilitatea să nu aprobe compunerea completurilor de judecată așa cum a fost propusă de președintele secției. În final, părțile, dacă apreciază că există anumite legături între membrii completurilor, compuse în maniera descrisă, au posibilitatea să recurgă la remediile prevăzute în Codul de procedură civilă și Codul de procedură penală.

Sub acest aspect, trebuie amintit că, în cauza *Tsanova-Gecheva împotriva Bulgariei*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut : *În ceea ce privește completul de cinci judecători, reclamanta denunța modalitatea de desemnare a membrilor săi, dintre judecătorii Curții Administrative Supreme, care nu ar fi fost efectuată într-o manieră transparentă și aleatorie. Curtea reține că reclamanta nu pune sub semnul întrebării imparțialitatea subiectivă a vreunui membru al completului. În ceea ce privește imparțialitatea obiectivă, Curtea reamintește că, potrivit jurisprudenței sale, nu îi revine atribuția de a examina, în principiu, validitatea motivelor pentru care o cauză particulară a fost atribuită unui judecător sau unei instanțe în mod special, dar trebuie totuși să se asigure că o astfel de atribuire este compatibilă cu cerințele de independență și imparțialitate. Este de datoria statelor membre ale Convenției să asigure o bună administrare a justiției și trebuie luați în*

⁷ Dincolo de faptul că, astfel cum am arătat deja, Curtea Constituțională a apreciat ca fiind constituționale prevederile art. 52 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 care prevăd în competența Colegiului de conducere atributul desemnării membrilor completurilor de judecată, analiza jurisprudenței CEDO relevă faptul că singurele probleme ridicate de modalitatea de constituire a completurilor de judecată, din perspectiva conformității cu prevederile art. 6 din Convenție, au fost de obicei legate de desemnarea/inlocuirea unui judecător în/din componența unui complet de judecată de către puterea executivă (Ministrul Justiției). A se vedea în acest sens: cauza *Sramek contra Austriei*, cauza *Brudnicka și alții contra Poloniei* sau cauza *Clarke contra Regatului Unit*.

considerare mai mulți factori pentru repartizarea dosarelor pe rolul instanțelor. În prezenta cauză, Curtea constată că părțile nu se pun de acord cu privire la întrebarea dacă judecătorul raportor al completului de cinci judecători a fost desemnat sau nu în mod aleatoriu, conform legii. Cu toate acestea, chiar presupunând că desemnarea sa în complet nu a fost efectuată aleatoriu, neexistând dovezi ale lipsei de imparțialitate a judecătorilor care alcătuiesc completul, nu rezultă încălcarea exigențelor art. 6 din Convenție din acest punct de vedere.

De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit și faptul că desemnarea unui judecător într-o cauză anume cade în limitele de apreciere de care se bucură autoritățile din statele părți la Convenție, însă, pentru a se declara satisfăcută, Curtea va trebui să constate că respectiva procedură de desemnare a fost compatibilă cu art. 6 alin. (1), și în mod special, cu cerințele de independență și imparțialitate⁸.

În acest context, menționăm că, în urma consultării instanțelor supreme din spațiul european prin intermediul Chestionarului adresat de Înalta Curte de Casație și Justiție a României Rețelei președinților curților supreme de justiție din Uniunea Europeană la data de 09.01.2019, la întrebarea: „Care este modalitatea de stabilire a completelor de judecată la nivelul instanței dumneavoastră:

1) prin tragere la sorți; sau

2) printr-o decizie a președintelui instanței?”

dintre statele respondente, doar curțile supreme din Lituania, Norvegia și Finlanda au indicat sistemul de desemnare aleatorie a judecătorilor ce compun formațiunile de judecată, iar Bulgaria a menționat acest sistem în privința completurilor din cadrul Secției penale (*Criminal College*) precum și în cazul judecătorului raportor din cadrul celorlalte secții

Majoritatea curților supreme au arătat că desemnarea membrilor completurilor se face de către președintele instanței sau al secției, în cadrul unor acte adoptate în conformitate cu normele legale specifice organizării și funcționării sistemului judiciar fiecărei țări, respectiv în Croația, Slovacia, Irlanda, Cehia, Belgia, Cipru, Portugalia, Malta, Marea Britanie, Olanda, Suedia, Polonia, Italia, sau de către diferitele organe colective de conducere constituite la nivelul instanțelor supreme, în cazul Germaniei, Austriei și Albaniei. O situație similară este și în cazul Luxemburgului, unde desemnarea judecătorilor în cadrul completurilor de judecată se face de către Adunarea Generală a Curții Superioare de Justiție la propunerea președintelui acestei instanțe.

⁸ Cauza *Bochan contra Ucraina* §71

Prin urmare, se impune concluzia că desemnarea directă (de către președinte sau de către un organ colectiv de conducere al instanței) reprezintă regula quasi-generală la nivel european.

3. În ceea ce privește procedura de constituire a completurilor specializate și competența materială a acestora :

Competența Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție de a aproba înființarea completurilor specializate este stabilită prin dispozițiile art. 19 alin. (3) din Legea privind organizarea judiciară, potrivit căreia *”La începutul fiecărui an, Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, la propunerea președintelui sau a vicepreședintelui acesteia, poate aproba înființarea de complete specializate în cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, în funcție de numărul și natura cauzelor, de volumul de activitate al fiecărei secții, precum și de specializarea judecătorilor și necesitatea valorificării experienței profesionale a acestora”*.

În cuprinsul Legii nr. 304/2004, există dispoziții similare pentru celelalte instanțe (art. 39 – 41).

În aplicarea dispozițiilor art. 19 alin. (3) din Legea de organizare judiciară, potrivit alin. (2) al art. 19¹ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, *”Președintele sau vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție propun Colegiului de conducere înființarea de complete specializate, pe baza propunerilor formulate, pentru fiecare secție, de președintele acesteia”*, atribuție ce revine acestuia din urmă în temeiul art. 31 alin. (2) lit. a) din același regulament.

Astfel, cu titlu de exemplu, prin hotărâri ale Colegiului de conducere a fost aprobată funcționarea la nivelul Secției I civile a completurilor specializate în materia dreptului proprietății intelectuale, iar la nivelul Secției penale a completurilor specializate în materia Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție.

De altfel, în problema constituirii completurilor specializate, Înalta Curte de Casație și Justiție a acționat cu respectarea parametrilor stabiliți prin Avizul nr. 15 (2012) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni privind specializarea judecătorilor, adoptat în cadrul celei de-a 13-a reuniuni plenare a CCJE, (Paris, 5-6 noiembrie 2012), potrivit căruia:

„Judecătorii de profesie se pot specializa în mai multe moduri. Aceștia pot acumula experiență, fie într-o profesie juridică de specialitate înainte de a fi numiți judecători, fie prin ocuparea după numire a unor funcții de specialitate. De asemenea, pot dobândi o formare

specifică într-un domeniu de specialitate și apoi să fie numiți în funcție la o instanță specializată sau se pot ocupa în cadrul instanțelor de drept comun de cazuri ce țin de respectivul domeniu.

La vârful ierarhiei sistemului judiciar, specializarea nu trebuie să împiedice existența unei anumite polivalențe, pentru a se permite administrarea cu flexibilitate a diverselor cauze la cel mai înalt nivel. Această flexibilitate este indispensabilă instanțelor superioare pentru a-și îndeplini misiunea lor legală și constituțională, mai ales garantarea unității și coerenței în interpretarea și aplicarea legii și a jurisprudenței. De asemenea, flexibilitatea va garanta că, în cadrul căilor de atac, domeniile specializate nu vor constitui apanajul unui grup (prea) restrâns de judecători care pot impune astfel punctul lor de vedere într-o materie anume și, prin acest fapt, pot împiedica dezvoltarea interpretării legii în respectivul domeniu”.⁹

4. Referitor la modalitatea de alcătuire a completurilor civile, penale și de contencios-administrativ înainte și după intrarea în vigoare – 1 februarie 2014 - a Legii nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale, arătăm următoarele :

În primul rând, este de menționat faptul că, în ceea ce privește completurile de judecată care funcționează în cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, altele decât cele de 5 judecători, modificările și completările aduse prin dispozițiile Legii nr. 255/2013 textelor care reglementau organizarea și activitatea instanței supreme, cuprinse în Capitolul I al Legii nr. 304/2004, au vizat aspecte referitoare la compunerea completurilor de judecată din perspectiva alcătuirii acestora cu numărul corespunzător de judecători în materie penală în raport cu competența materială stabilită pentru Secția penală (art. 72 pct. 8 din Legea nr. 255/2013 cu referire la art. 31 din Legea nr. 304/2004). În cazul celorlalte secții, dispozițiile alin. (2) al art. 31 din Legea nr. 304/2004, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 255/2013, au preluat prevederile fostului alin. (1) al art. 31 din lege, în sensul că numărul de judecători care intră în alcătuirea completului este de 3.

De asemenea, în urma modificărilor aduse prin Legea nr. 255/2013, fostul alin. (2) al art. 31 din Legea nr. 304/2004 [”Dacă numărul de judecători necesar formării completului de judecată nu se poate asigura, acesta se constituie cu judecători de la celelalte secții,

⁹ paragrafele 44 și 45 din Aviz

desemnați de către președintele sau vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție”] a devenit alin. (3), fiind completat în sensul că desemnarea judecătorilor care intră în compunerea completurilor de judecată din cadrul altei secții decât cea în care sunt repartizați și își desfășoară în mod obișnuit activitatea se face prin tragere la sorți.

Așa cum am arătat, dispozițiile legale în temeiul cărora au fost alcătuite completurile de 3 judecători se regăsesc în cuprinsul art. 52 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 și art. 32 coroborat cu art. 19 lit. a¹⁾ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Forma actuală a art. 32 alin. (1) din Regulament, potrivit căreia *”Președinții de secții stabilesc judecătorii care compun completele de judecată din cadrul secțiilor, transmit spre aprobare Colegiului de conducere compunerea completelor de judecată din cadrul secțiilor și programează ședințele acestora”*, a fost adoptată prin Hotărârea nr. 5 din 6 februarie 2013 a Colegiului de conducere, publicată în Monitorul Oficial nr. 94 din 14 februarie 2013 (art. I pct. 38 din Hotărârea nr. 5/2013), iar anterior acestei modificări, potrivit Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vigoare la 21 iunie 2012, conținutul textului era următorul : *”Președinții de secții stabilesc judecătorii care compun completele de judecată și programează ședințele acestora”*.

Așa cum am arătat și anterior, competența Colegiului de conducere al instanței supreme de a aproba compunerea completurilor ce funcționează în cadrul secțiilor este prevăzută în cuprinsul lit. a¹⁾ a art. 19 din Regulament, care stabilește atribuțiile Colegiului de conducere, literă introdusă prin art. I pct. 8 din Hotărârea Colegiului de conducere nr. 24 din 25 noiembrie 2010, publicată în M Of nr. 819 din 8 decembrie 2010, al cărei conținut era *”aprobă compunerea completelor de 5 judecători și a completelor din cadrul secțiilor”*. Ulterior, prin art. I pct. 5 din Hotărârea Colegiului de conducere nr. 3 din 28 ianuarie 2014, publicată Monitorul Oficial nr. 75 din 30 ianuarie 2014, lit. a¹⁾ a art. 19 din Regulament a fost modificată astfel : *”aprobă numărul completelor de 5 judecători în materie penală, la propunerea președintelui Secției penale, aprobă compunerea completelor de 5 judecători și a completelor din cadrul secțiilor”* .

Prin urmare, atât anterior anului 2014, cât și ulterior, modalitatea de constituire a completurilor de 3 judecători din cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție a fost aceeași, în sensul că propunerea președintelui de secție, cuprinzând numărul și compunerea completurilor de judecată stabilite pentru fiecare secție, era înaintată spre aprobare Colegiului de conducere.

5. În privința impactului asupra activității de judecată a instanței supreme în ipoteza declarării neconstituționalității procedurii de constituire a completurilor de judecată ce funcționează în cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, apreciem că efectele unei astfel de decizii a instanței de contencios constituțional ar avea consecințe negative, putând provoca o perturbare gravă a funcționării instanței, cu repercusiuni în planul drepturilor procesuale ale părților.

Impactul va consta, pe de o parte, în blocarea activității judiciare¹⁰, cu consecința încălcării dreptului la un proces echitabil sub aspectul depășirii termenului rezonabil de soluționare a cauzelor în toate domeniile - civil, penal sau contencios administrativ -, dar și cu privire la încălcarea principiului securității raporturilor juridice, dacă s-ar ajunge la utilizarea unor căi extraordinare de atac de retractare, astfel cum s-a întâmplat în cazul completurilor de 5 judecători.

Pe de altă parte, în condițiile în care s-ar trage la sorți în fiecare an completurile de 3 judecători, s-ar încălca principiul continuității consacrat în art. 11, art. 52 alin. (1) și art. 53 alin. (2) din Legea nr. 304/2004, art. 19 și art. 214 din Codul de procedură civilă, art. 354 alin. 2 din Codul de procedură penală, principiu ce reprezintă una dintre garanțiile dreptului la un proces echitabil, prin prisma accesului la o instanță independentă și imparțială și a cărei încălcare a fost sancționată în mod constant de Curtea de la Strasbourg.

Statul are o obligație pozitivă de a organiza de o asemenea manieră activitatea

¹⁰ Cu titlu de exemplu, apreciem că ar fi relevantă expunerea situației Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție. Astfel, în schema de personal a Secției penale se află 32 de judecători, plus cea de președinte de secție, iar în momentul de față sunt ocupate doar 29 de posturi de execuție și cea de președinte de secție.

Potrivit art. 31 din Legea nr. 203/2004, în cadrul Secției penale se soluționează cauze în complet de unic (1 judecător) – ca judecător de drepturi și libertăți și judecător de cameră preliminară în cauzele de competență în primă instanță a Înaltei Curți și în procedura de filtru la recursurile în casație, în complet de 2 judecători – când soluționează contestații ca judecătorii de drepturi și libertăți, respectiv de cameră preliminară și în complet de 3 judecători – în celelalte cazuri (fonduri după începerea judecății, apeluri, recursuri, recursuri în casație, contestații în anulare).

Având în vedere aceste particularități în desfășurarea activității de judecată a completurilor de judecată ale Secției penale și numărul redus al sălilor de judecată (Secția penală având o sală de judecată proprie pentru ședințele de judecată, una pentru măsuri dispuse de Judecătorul de drepturi și libertăți și încă o sală pentru anumite ședințele de judecată, de regulă cea a Secțiilor Unite), alcătuirea completurilor și planificarea acestora în ședințe de judecată se face potrivit unui algoritm foarte complex. Față de această situație, dacă s-ar considera că este neconstituțională procedura de alcătuire a completurilor de 3 judecători din cadrul Secției penale, urmând ca acestea să fie compuse din judecători desemnați în mod aleatoriu, cu siguranță s-ar produce un blocaj în desfășurarea activității de judecată, neputând să-și desfășoare activitatea judecătorii din diferite completuri în același timp sau mai multe zile consecutive. Mai trebuie menționat că judecătorii Secției penale a Înaltei Curții de Casație și Justiție compun și cele 6 completuri de 5 judecători care își desfășoară activitatea cu mare greutate, având în vedere numărul mic de judecători și a sălilor de judecată, raportat la volumul de activitatea al acestora.

judiciară, încât să permită soluționarea cauzelor cu celeritate, fără impedimente rezultate dintr-o aplicare rigidă a unor dispoziții legale de organizare judiciară sau de aplicare a unor dispoziții regulamentare.

Existența unei decizii a instanței de contencios constituțional prin care s-ar statua în sensul neconstituționalității procedurii de constituire a completurilor de 3 judecători ar conduce la blocarea imediată a soluționării litigiilor aflate pe rol, al căror număr este foarte mare, având în vedere competența materială a instanței supreme - care nu este una restrânsă în niciuna dintre materii -, deoarece o nouă reconfigurare a compunerii completurilor de judecată nu se va putea face într-un timp scurt.

Aceasta, întrucât s-ar impune operarea unor modificări legislative prin adoptarea unor noi norme la nivelul legii organice și la nivel infralegal privind procedura concretă de desemnare a membrilor completurilor de 3 judecători, situația fiind diferită de cea a completurilor de 5 judecători, unde legea prevedea procedura desemnării membrilor acestora prin tragere la sorți, în timp ce în cazul celorlalte completuri colegiale legea nu cuprinde nicio prevedere prin care să reglementeze procedeul de desemnare a judecătorilor care intră în compunerea unor astfel de completuri. Totodată o sesizare a Curții Constituționale ar trebui să aibă în vedere și faptul că o astfel de decizie va afecta nu numai activitatea instanței supreme, dar și a celorlalte instanțe din țară - curți de apel sau tribunale, întrucât modalitatea de compunere a completurilor de 3 judecători, decurgând din prevederile Legii de organizare judiciară, este comună la nivelul tuturor instanțelor.

De asemenea, având în vedere că judecata cauzelor nu s-ar mai putea desfășura în fața unor completuri a căror procedură de compunere ar fi constatată ca fiind neconstituțională, procesele aflate pe rol ar urma să fie redistribuite în sistem aleatoriu noilor completuri, ceea ce ar conduce la prelungirea duratei proceselor.

Declararea neconstituționalității procedurii de constituire a completurilor de 3 judecători ar pune, în mod nejustificat, sub semnul îndoielii toate hotărârile pronunțate și ar afecta iremediabil principiul *res judicata*, iar aceasta, în condițiile în care ceea ce se contestă nu este constituționalitatea unui text de lege, ci lipsa unei prevederi care să impună constituirea aleatorie a completurilor colegiale.

Contestarea pe calea contenciosului constituțional a modalității de compunere a completurilor de 3 judecători induce în mod nejustificat ideea că un judecător desemnat aleatoriu prezintă garanțiile de independență și de imparțialitate, dar același judecător pierde în mod inexplicabil aceste garanții în momentul în care este desemnat de președintele de

secție și validat de Colegiul de conducere, un astfel de raționament fiind cu desăvârșire de neacceptat.

Prin urmare, în contextul volumului actual de activitate al instanței supreme, impactul unei astfel de soluții, posibil a fi adoptată la nivelul contenciosului constituțional referitor la modificarea procedurii de desemnare a membrilor completurilor de 3 judecători, ar fi unul major, cu consecințe imediate atât asupra actului de justiție cât și asupra securității raporturilor juridice și a drepturilor procesuale ale justițiabililor.

Cu deosebită considerație,

Președintele
Înaltei Curți de Casație și Justiție
Judecător ~~Julia~~ Cristina Tarcea